

DOCUMENT DE POLITICĂ

INCLUZIUNEA SOCIALĂ A ROMILOR

Din cei 15-30 de milioane de romi¹ din lume, se estimează că între 10 și 12 milioane trăiesc în Europa, iar aproximativ șase milioane trăiesc în UE. Astfel, romii reprezintă cea mai mare minoritate etnică de pe continent. În ultimii 10 ani, și în special de la extinderea UE în 2004 și în 2007, romii au continuat să se deplaseze din țările Europei Centrale și de Est spre țările din Europa de Vest și de Nord, în speranța de a găsi o viață mai bună. Cu toate acestea, comunitățile de romi continuă să fie expuse, în întreaga Europă, unui grad extrem de ridicat de discriminare, de excluziune socială și de sărăcie².

Eurodiaconia recunoaște importanța legislației UE în vigoare, care vizează protecția drepturilor omului și a drepturilor sociale în cazul romilor, cum ar fi Tratatul de la Lisabona, conform căruia Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene³ devine obligatorie din punct de vedere juridic. Cu toate acestea, poziția noastră cu privire la incluziunea romilor nu are la bază doar o abordare a drepturilor fundamentale ale omului. Întreaga activitate a Eurodiaconia se bazează pe convingerea că toți oamenii sunt creați după chipul lui Dumnezeu, cu o valoare și o demnitate egale. Considerăm că fiecare persoană are un potențial și o viață date de Dumnezeu, indiferent de situația socială, de statut, de rasă, de sex sau de vârstă. Mulți dintre membrii Eurodiaconia oferă servicii și derulează proiecte speciale pentru a contribui la emanciparea comunităților de romi și, deși nu putem acoperi toate sferile discriminării romilor, *putem* face cunoscute preocupările membrilor noștri în calitate de prestatori majori de servicii sociale și de sănătate. Pentru Eurodiaconia, **accesul tuturor la servicii sociale și de sănătate de calitate** constituie fundamentul Europei sociale și un element-cheie al integrării romilor în comunitățile noastre. În prezentul document, vom prezenta câteva din principalele obstacole ale incluziunii romilor, în special în ceea ce privește accesul la serviciile sociale și de sănătate, și vom formula recomandări care să ajute UE și statele membre să depășească aceste obstacole.

Obstacolele în calea incluziunii sociale nu pot fi abordate separat; adoptarea unei **abordări integrate** este imperios necesară în toate politicile și strategiile de incluziune a romilor. Pentru aceasta, trebuie să se ia în considerare nevoile romilor dintr-o perspectivă globală și să asigure implicarea lor. Fără o abordare globală a nevoilor populației și fără implicarea romilor în realizarea oricărui inițiativă, proiectele sau programele de incluziune cele mai bine-intenționate sau cu finanțarea cea mai generoasă devin inutile. Și, deși Eurodiaconia pledează pentru drepturile romilor, recunoaștem că drepturile implică și obligații, iar romii, la fel ca toți cetățenii UE, trebuie să contribuie și să participe la viața civilă. Incluziunea socială este un proces bidirecțional și fiecărui individ trebuie să i se confere puterile necesare pentru a fi activ în acest proces.

Eurodiaconia are convingerea că orice strategie destinată incluziunii romilor trebuie să se bazeze pe o **perspectivă și o sustenabilitate pe termen lung**. Obținerea unor rezultate semnificative într-un timp relativ scurt poate fi nerealistă, dat fiind că generații întregi de romi au crescut în condiții de segregare. Desigur, accesul la serviciile sociale, de sănătate și de educație trebuie să fie și poate fi îmbunătățit mai repede. Cu toate acestea, integrarea implică **participarea și un proces bidirecțional** în societate, impunând o

¹ (printre acestea se numără comunitățile nomade, de țigani, Manouche, Ashkali și Sinti)

² SITUAȚIA ROMILOR ÎN 11 STATE MEMBRE ALE UE: REZULTATELE SONDAJULUI PE SCURT (FRA, MAI 2012)

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>

schimbare de atitudine. Acest lucru necesită mai mult timp, toate părțile interesate în acest proces trebuind să dea dovadă de răbdare.

Prezentul document se referă, în mare parte, la acele comunități de romi care locuiesc în Europa Centrală și de Est și la romii indigeni care trăiesc în Europa de Nord și care se confruntă cu situații socioeconomice deosebit de dificile în țările lor. Cu toate acestea, având în vedere migrația mai recentă și în creștere a romilor din Europa Centrală și de Est spre țările din Europa de Vest și de Nord, am dedicat o secțiune a prezentului document abordării problemelor specifice referitoare la libertatea de circulație.

Rolul Uniunii Europene și al statelor membre

Recunoașterea politică în UE a discriminării grave cu care se confruntă romii, precum și a nevoii de îmbunătățire a situației socioeconomice a romilor a fost obținută în special odată cu crearea Platformei europene pentru integrarea romilor și cu summitul UE privind romii. Eurodiaconia a salutat în special Cadrul UE 2011 privind strategiile de integrare a romilor, axat pe cele patru domenii-cheie: educația, ocuparea forței de muncă, sănătatea și locuințele, precum și, ulterior, strategiile naționale de integrare a romilor (SNIR) instituite de statele membre. Recunoaștem că statele membre și-au asumat un angajament fără precedent în vederea promovării incluziunii romilor în 2011, prin adoptarea documentului-cadru [Concluziile Consiliului EPSCO](#). Cu toate acestea, în momentul de față, este vitală transpunerea angajamentului politic real în măsuri, de la nivelul UE la nivel individual, pentru a se asigura că, beneficiind de contribuția comunităților rome, SNIR sunt puse în aplicare și revizuite periodic, cu evaluarea progreselor realizate. Voința politică la toate nivelurile, în special la nivel local, este esențială pentru schimbare. Comisia Europeană trebuie să garanteze supravegherea constantă a SNIR și să se asigure, pe de o parte, că centrele naționale de contact pentru incluziunea romilor se reunesc periodic pentru a-și împărtăși propriile dificultăți și reușite și pentru a face schimb de bune practici și, pe de altă parte, că acestea participă în mod constant la dialogul cu societatea civilă.

Diferitele surse de finanțare ale UE disponibile pentru proiectele de incluziune a romilor joacă, de asemenea, un rol însemnat. Cu toate acestea, va fi importantă supravegherea constantă a Comisiei, pentru a asigura că aceste fonduri sunt folosite în mod eficient și real și că ajung la grupul-țintă. Totuși, fondurile UE nu ar trebui să fie folosite pentru a compensa deficiențele politicilor naționale; statele membre trebuie să își asume responsabilitatea și să asigure alocarea unei finanțări naționale suficiente pentru soluționarea problemelor existente la nivel național, precum și să se asigure că fondurile UE completează strategiile naționale de integrare a romilor. Din nou, participarea și dialogul cu societatea civilă la nivel de stat membru și la nivelul UE vor fi esențiale pentru a asigura utilizarea eficientă a fondurilor.

Rolul diaconiilor

Organizațiile diaconale și cele asociate bisericii au un rol deosebit de important în combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, inclusiv în ceea ce privește comunitățile de romi. Serviciile sociale permit romilor să se integreze sau să se reintegreze în societate și să obțină și să păstreze un loc de muncă și oferă o cale de ieșire din sărăcie și excluziune, consolidând independența lor socioeconomică. Activitatea membrilor noștri acoperă toate cele patru domenii ale documentului-cadru al Comisiei: **sănătatea, locuințele, educația și ocuparea forței de muncă**. Pentru mai multe exemple privind activitatea membrilor noștri vizând romii, a se vedea descrierea noastră [aici](#). Avem convingerea că bisericile și organizațiile diaconale sunt într-o poziție ideală pentru a lucra cu comunitățile de romi pe teren, la care furnizorii de servicii publice pot ajunge uneori cu greu. Prin locul unic al bisericii în societate și în comunitatea locală este evident, de asemenea, că romii tind să aibă încredere în furnizorii de servicii asociate bisericii mai mult decât în instituțiile de stat. Organizațiile diaconale, de asemenea, pot angaja romi în serviciile lor ca voluntari și ca membri ai personalului. Astfel, romii au posibilitatea de a se simți mai responsabili de proiecte, integrarea lor pe piața muncii fiind, în același timp, facilitată.

Comisia Europeană a recunoscut, de asemenea, rolul bisericilor în incluziunea romilor, prin două trimiteri specifice care se regăsesc în documentul-cadru al Comisiei. Prima trimitere, referitoare la **educație**, a

subliniat că „trebuie consolidate legăturile cu comunitățile prin mediatori culturali/școlari, prin intermediul bisericilor, al asociațiilor sau al comunităților religioase și prin participarea activă a părinților romi, în vederea îmbunătățirii competențelor interculturale ale cadrelor didactice, reducerii segregării și asigurării respectării obligației de școlarizare în ciclul primar“. Membrii Eurodiaconia acționează pe mai multe planuri pentru a îmbunătăți accesul la educație al copiilor romi. Lucrând strâns cu părinții, aceștia oferă servicii de educație la toate nivelurile, precum și sprijin și activități extrașcolare, cum ar fi cluburi de tineret, centre de asistență și ajutor pentru pregătirea temelor după orele de școală.

Comisia a subliniat, de asemenea, posibilitatea de a încredința bisericilor și ONG-urilor **punerea în aplicare și gestionarea parțială a programelor publice de incluziune** pentru a „surmona problema deficiențelor de capacitate, cum ar fi lipsa de cunoștințe specializate (know-how) și de capacitate administrativă a autorităților de gestionare“. Am dori să reamintim autorităților de gestionare că mulți dintre membrii noștri au lucrat în sânul comunităților romi timp de mulți ani, obținând competențe și cunoștințe specializate care pot fi un atu în punerea în aplicare a unor programe de incluziune. Am dori să invităm autoritățile naționale și locale să colaboreze cu membrii noștri și să asigure consultarea acestora în toate stadiile punerii în aplicare a SNIR.

Accesul la protecție socială și la servicii sociale

Accesul la servicii sociale și de sănătate este un drept fundamental al omului. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene recunoaște în mod explicit dreptul la securitate socială și la asistență socială. Carta socială europeană revizuită⁴ prevede obligația statelor membre de a garanta dreptul la asistență socială, dreptul la locuință și dreptul familiei la protecție socială, juridică și economică, care include asigurarea unei locuințe familiale (partea a II-a articolul 16) fără discriminare. În plus, Directiva privind egalitatea rasială (DES) cuprinde, de asemenea, o interdicție expresă de discriminare directă și indirectă în mai multe domenii, printre care securitatea socială și asistența medicală. Cu toate acestea, în ciuda acestor dispoziții legislative existente, membrii noștri constată că mulți romi sunt încă în imposibilitatea de a accesa serviciile sociale și de sănătate de bază.

Un obstacol major în calea accesului multor romi la serviciile sociale și de sănătate îl constituie lipsa de documente corespunzătoare, inclusiv certificate de naștere și de căsătorie, adevăruri de asigurare de sănătate, permise de ședere și acte de identitate, ceea ce face ca, de multe ori, romii să fie considerați oficial „apatrizi“, iar statutul juridic al acestora să fie pus sub semnul întrebării. Statutul juridic al minorității romi reprezintă o problemă esențială, deoarece influențează puternic dreptul la securitate socială și la asistență medicală, precum și accesul la educație. În plus, în cazul în care romii nu dețin un loc de muncă legal, drepturile lor sociale sunt extrem de limitate, deoarece în majoritatea statelor membre accesul la drepturile sociale este asociat cu deținerea unui loc de muncă. Din acest motiv, Recomandarea privind incluziunea activă⁵ este importantă. Aceasta subliniază însemnătatea includerii persoanelor celor mai îndepărtate de piața forței de muncă prin furnizarea de servicii de sprijin și pe baza unui venit minim corespunzător. Mai mult, un nivel scăzut de pregătire educațională, costurile administrative și dificultățile birocratice îi împiedică pe mulți romi să obțină documentele necesare pentru a avea acces la drepturile lor, mai ales atunci când se deplasează într-un alt stat membru. Prin urmare, Eurodiaconia îndeamnă statele membre să elimine obstacolele birocratice, administrative și financiare pentru a facilita înscrierea în registrul de evidență a populației.

Informarea insuficientă și neîncrederea în asistenții sociali împiedică, de asemenea, accesul comunităților de romi la serviciile sociale. Legătura prestatorilor de servicii sociale cu comunitățile de romi este îngreunată de obstacole de comunicare, cum ar fi barierele lingvistice. Prin urmare, guvernele naționale au nevoie să investească în îmbunătățirea comunicării și a medierii între comunitățile de romi și prestatorii de servicii sociale. Accesibilitatea și informarea trebuie să fie prioritare pentru a se asigura că romii sunt bine informați cu privire la drepturile și la obligațiile lor sociale.

⁴ http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/socialcharter/reporting/statereports/Portugal4_en.pdf

⁵ http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/social_inclusion_fight_against_poverty/em0009_en.htm

Recomandările noastre

UE ar trebui

- să se asigure că statele membre pun în aplicare principiile incluziunii active, astfel cum sunt stabilite în Recomandarea din 2008, și includ aceste principii în strategiile naționale de integrare a romilor (SNIR).

Statele membre ar trebui

- să simplifice procesele administrative și să elimine barierele financiare pentru înscrierea în registrul de evidență a populației;
- să ofere ajutor în cadrul procedurilor administrative, cum ar fi completarea documentelor, în special pentru romii cu dificultăți la citit, scris și numărat;
- să asigure fonduri pentru medierea între asistenții sociali și romi, în special să angajeze romi locali în calitate de mediatori;
- să selecționeze mediatorii luând în considerare nivelul lor de acceptare în comunitatea romă ca cel mai important criteriu, iar nu pe baza calificărilor oficiale ale acestora;
- să finanțeze formarea asistenților sociali în domeniul conștiinței culturale;
- să ofere și să publice informații ușor de înțeles despre drepturile sociale (și în limbile populațiilor rome).

Accesul la îngrijire medicală

De obicei, indivizii din cadrul populațiilor de romi au o speranță de viață mai mică și o mortalitate mai ridicată, comparativ cu media națională. Condițiile de viață sub standard afectează în mod negativ starea de sănătate a multor persoane care trăiesc în comunități de romi. De multe ori, aceste comunități nu au acces la facilități de bază, precum electricitate, apă curentă și instalații sanitare. Sărăcia și locuințele precare, precum și discriminarea în furnizarea serviciilor de sănătate au condus la cazuri frecvente de boli transmisibile și la un grad înalt de malnutriție și subnutriție. În plus, romii trăiesc adesea în zone rurale izolate sau în tabere la periferia orașelor, cu servicii de transport public limitate. Aceasta accentuează problemele legate de accesul la centre de îngrijire a sănătății sau la personalul medico-sanitar. Din cauza situației lor economice precare, mulți romi nu își pot permite să își cumpere medicamente, chiar dacă reușesc să consulte un specialist în domeniul medical. Este necesar să subliniem factorii determinanți interdependenți în domeniul sănătății, printre care se numără accesul la piața muncii, la educație, la locuințe, la îngrijire medicală și la asistență socială, evidențiind încă o dată necesitatea unei abordări *integrate* pentru îmbunătățirea situației romilor.

Deși în cele mai multe din țările UE romii au acces la servicii de îngrijire medicală de urgență, în majoritatea cazurilor aceștia nu au acces la îngrijire medicală *de bază*. Astfel, mai mulți membri ai Eurodiaconia oferă asistență medicală pentru romi, atunci când aceștia nu au acces la aceasta pe căile obișnuite. Din nou, inaccesibilitatea este în mare parte cauzată de lipsa actelor de identitate. Cu toate acestea, pentru mulți dintre ei, barierele lingvistice, lipsa mijloacelor financiare și lipsa de informare cu privire la drepturile ce le revin sunt obstacole suplimentare care nu le permit să acceseze serviciile de îngrijire de care au nevoie. Este clar că asigurarea serviciilor de sănătate pe bază nediscriminatorie și favorabilă incluziunii ar îmbunătăți starea de sănătate a multor romi și ar reduce inegalitățile în ceea ce privește acordarea îngrijirii medicale. În plus, accesul la asistență medicală de calitate este un drept fundamental european de care beneficiază romii în calitate de cetățeni europeni.

Recomandările noastre

Statele membre ar trebui

- să susțină organizațiile de romi de la nivel local în furnizarea de informații cu privire la drepturile sociale și de îngrijire a sănătății;
- să sprijine medierea culturală, contribuind la procesul de comunicare și la stabilirea legăturilor între prestatorii de servicii medicale și comunitățile de romi;

- să pună în aplicare inițiative proactive în domeniul sănătății, cu o perspectivă de stimulare a receptivității care să ajute la consolidarea încrederii utilizatorilor;
- dacă este necesar, să ofere servicii de îngrijire medicală la domiciliu, de exemplu, prin clinici mobile.

Învățământ

Segregarea romilor continuă să fie o problemă în Europa, sub toate aspectele vieții sociale; segregarea în educație, în special, împiedică incluziunea, fiind determinată în mod clar de segregarea teritorială și având un impact evident asupra oportunităților de angajare. În rândul copiilor romi, există o rată mare de abandon școlar, mulți dintre ei nefiind vreodată înscriși la școală. Din nou, din cauza lipsei actelor de identitate, mulți copii romi nu sunt înscriși la școală. În unele țări, copiii romi continuă să fie plasați în mod greșit în școli pentru copii cu nevoi speciale, unde calitatea educației este de multe ori inferioară celei din școlile obișnuite.

Adesea, copiii romi se confruntă cu bariere lingvistice sau pur și simplu sunt supuși discriminării în clasă. Deși mediatorii pot oferi asistență substanțială profesorilor, este, de asemenea, important ca profesorii din școlile obișnuite să fie instruiți pentru lucra cu elevii și cu părinții romi. Membrii noștri subliniază că este la fel de important, dacă nu chiar mai important, să se lucreze cu părinții, pentru a-i încuraja să își trimită copiii la școală. Frecvența școlară este adesea imposibilă pur și simplu pentru că multe familii de romi nu pot acoperi costurile pentru deplasarea la școală, pentru cărți sau alimente. Părinții au nevoie uneori de stimulente pentru a-și trimite copiii la școală, și nu la muncă (aceasta fiind mai rentabilă pentru familie pe termen scurt). Mai mult decât atât, segregarea școlară întreține reprezentările stereotipice despre „ceilalți” – ale persoanelor care nu aparțin populației rome despre romi, ale romilor despre „gagi” (care nu sunt romi). Acestea se fixează în mintea copiilor la vârste foarte fragede, de aceea este deosebit de important ca acest lucru să împiedicat din primii ani de școală.

Eurodiaconia dorește ca administrațiile publice naționale și locale să reducă în mod activ învățământul segregat și de proastă calitate pentru romi și să găsească soluții pentru problema abandonului școlar. Deși unul dintre obiectivele documentului-cadru al Comisiei prevede absolvirea ciclului primar pentru către toți romii, Eurodiaconia ar dori să accentueze acest lucru, precum și faptul că toți copiii ar trebui să absolute ciclul secundar. Am dori să subliniem, de asemenea, cât de importante sunt educația și îngrijirea timpurie a copiilor pentru dezvoltarea lor. Concluziile raportului Băncii Mondiale⁶ arată că copiii romi care frecventează învățământul preșcolar au note mult mai bune și șanse mult mai mari de înscriere ulterior în ciclul secundar. În plus, raportul arată că în Republica Cehă și în Slovacia, este mult mai puțin probabil ca copiii care frecventează învățământul preșcolar să fie dirijați către școli pentru copii cu „nevoi speciale” destinate copiilor cu dificultăți de învățare. Investițiile în primii ani de viață și în îngrijire înseamnă a da copiilor romi șanse egale de intrare în viață. Putem spera în curmarea sărăciei de la o generație la alta, numai atunci când copiii romi vor începe să beneficieze de un învățământ de calitate și, astfel, vor avea mai multe și mai bune oportunități de angajare în viitor.

Recomandările noastre

Statele membre ar trebui

- să încurajeze și să promoveze angajarea de profesori romi în școli;
- să acorde prioritate educației timpurii de înaltă calitate și favorabile incluziunii pentru copiii romi;
- să se asigure că copiii romi merg la aceleași școli ca și copiii care nu aparțin populației rome;
- să acopere costurile aferente învățământului primar și secundar pentru toate familiile cu venituri mici;
- să sprijine și să faciliteze medierea între școli și familii rome, în special pentru a depăși barierele lingvistice; să angajeze mediatori proveniți din comunitățile de romi;
- să se asigure că profesori romi îi formează pe ceilalți profesori să lucreze cu copiii romi;

⁶ www.worldbank.org/roma bazat pe sondajul regional privind populația romă, realizat de PNUD / Banca Mondială / CE în Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, România și Slovacia (2011),

- să abordeze în mod activ problema segregării romilor în domeniul educației și, în special, plasarea în mod greșit a copiilor în școli pentru copiii cu nevoi speciale;
- să reducă rata abandonului școlar în ciclul secundar conform Strategiei Europa 2020 și obiectivelor acesteia;
- să asigure copiilor asistență în pregătirea temelor pentru acasă;
- să contracareze în mod activ discriminarea și rasismul în comunitate, prin informarea despre cultura, istoria și identitatea romilor, în cadrul programelor școlare pentru toți elevii.

Locuințe

Accesul la locuințe decente este un drept european fundamental. Cu toate acestea, raportul comparativ al Agenției pentru Drepturi Fundamentale asupra condițiilor de locuit ale romilor și al populațiilor nomade din UE⁷ arată că romii sunt puternic defavorizați în ceea ce privește locuințele private și sociale în întreaga Europă, indicând, de asemenea, o discriminare în accesul la locuințe, condiții de locuit precare, segregare (accesul limitat la serviciile publice, la locuri de muncă și la învățământ) și evacuări forțate. Lipsa apei curente, a instalațiilor sanitare și a energiei electrice reduce în mod inevitabil nivelul condițiilor de viață și intensifică problemele de sănătate. Eurodiaconia consideră că este inacceptabil ca cineva să trăiască în astfel de condiții astăzi în Europa. Prin urmare, administrațiile locale trebuie să identifice locurile în care aceste tipuri de dotări de bază lipsesc în comunitățile de romi și să asigure un acces ușor și abordabil la acestea. Segregarea la nivelul locuințelor trebuie să fie abordată în fiecare SNIR pentru a se asigura că aceasta nu creează obstacole pentru accesul la învățământ sau la asistență medicală etc.

Rapoartele arată, de asemenea, că romii care încearcă să părăsească așezările segregate se confruntă cu probleme grave în accesarea piețelor de închirieri publice sau private. De exemplu, criteriile de acces la locuințe sociale exclud de multe ori romii, întrucât, conform acestor criterii, sunt necesare adeverințe de muncă sau acte de identitate. În plus, atunci când este necesară dovada unui domiciliu fix, romii cu un stil de viață nomad sunt adeseori excluși imediat de la plata prestațiilor sociale, pentru care este necesar un domiciliu fix⁸. Prin urmare, Eurodiaconia dorește simplificarea procedurilor administrative naționale și locale, pentru a permite romilor să se înregistreze mai ușor (cu sau fără un domiciliu fix), astfel încât aceștia să se poată bucura de drepturile lor sociale, cum ar fi o locuință decentă.

Membrii noștri constată, de asemenea, un număr tot mai mare de evacuări ale așezărilor de romi, realizate de administrațiile publice fără a oferi o soluție durabilă pentru nevoile locative ale acestora, și de multe ori înainte de desfășurarea unor alegeri locale. Eurodiaconia condamnă învinuirea și discriminarea directă sau indirectă a romilor și subliniază faptul că actuala lipsă de voință politică, la nivel național și local, în sensul includerii romilor în societate reprezintă un obstacol fundamental pentru integrarea romilor.

Recomandările noastre

Statele membre ar trebui

- să recunoască și să aplice dreptul la o locuință decentă pentru toți (cu toate dotările de bază, cum ar fi apa, electricitatea, gazul);
- să faciliteze participarea romilor la planificarea locativă și la implementarea acesteia;
- să evite soluțiile locuințelor segregate;
- să evite cât mai mult posibil evacuările; în schimb, pe termen lung, politicile locative integrate și favorabile incluziunii trebuie să constituie elemente-cheie ale SNIR;
- să ofere sprijin / formare chiriașilor, pentru a preveni pierderea locuinței din cauza nerespectării condițiilor de închiriere.

⁷ http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/ROMA-Housing-Comparative-Report_en.pdf

⁸ <http://www.errc.org>

Ocuparea forței de muncă

Comunitățile de romi se confruntă, de asemenea, cu o excluziune considerabilă de pe piața forței de muncă, cu rate ridicate ale șomajului și cu obstacole constante în accesarea piețelor de muncă din motivele menționate deja, cum ar fi segregarea locativă, accesul inegal la un învățământ de calitate, precum și discriminarea rasială directă sau indirectă de către angajatori⁹. Acordarea unui loc de muncă este unul dintre mijloacele cele mai eficiente de a ajuta o persoană să iasă din sărăcie și să se bucure de o incluziune socială mai puternică. Prin urmare, Eurodiaconia are convingerea că UE și statele membre trebuie să depună mai multe eforturi pentru a îmbunătăți sistematic integrarea romilor pe piața muncii, prin monitorizarea și punerea în aplicare a SNIR și a DES. Mai exact, UE ar trebui să monitorizeze aplicarea eficientă a principiului unor piețe de muncă favorabile incluziunii de către statele membre, ca unul dintre principalii piloni ai Strategiei de incluziune activă. Administrațiile publice naționale și autoritățile locale ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare acțiuni și programe privind educația și ocuparea forței de muncă, care să asigure un sprijin mai puternic pentru cetățenii romi din UE pe piața locală a muncii. Locurile de muncă în cadrul întreprinderilor sociale în special ar putea juca un rol-cheie în integrarea romilor supuși discriminării, iar acestea ar trebui promovate și susținute de UE.

Recomandările noastre

UE ar trebui

- să se asigure că statele membre pun în aplicare politici favorabile incluziunii cu privire la piața muncii, astfel cum se menționează în Recomandarea privind incluziunea activă;
- să acorde prioritate unei economii sociale de piață și să investească în întreprinderi sociale, în special în cele care doresc să angajeze romi aflați în șomaj și în situații defavorizate.

Statele membre ar trebui

- să elaboreze și să pună în aplicare acțiuni în sprijinul cetățenilor romi din UE pe piața locală a muncii¹⁰, inclusiv al întreprinderilor sociale la nivel local;
- să realizeze un schimb de cele mai bune practici privind integrarea pe piața forței de muncă pentru romi în cadrul unor reuniuni periodice organizate la nivel național.

O abordare globală

Deși cei patru piloni-cheie de politică – sănătatea, educația, locuințele și locurile de muncă – sunt importanți, membrii noștri insistă asupra faptului că o abordare globală a incluziunii romilor este necesară. O abordare globală presupune luarea în considerare a unor elemente, precum cultura și identitatea, în politicile și programele de incluziune și nu se oprește doar asupra nevoilor fizice. Trebuie să recunoaștem și să respectăm culturile existente ale romilor, însă trebuie să recunoaștem și că romii sunt indivizi care au propriile lor vise și țeluri în viață, care pot fi diferite de cele ale furnizorilor de servicii sau ale factorilor decizionali.

Pentru a consolida încrederea și înțelegerea reciprocă în societăți diverse, este necesar să se investească timp și resurse în activități destinate construcției de relații interculturale și comunicării interculturale. Acțiuni de reconciliere și de combatere a discriminării vor fi, de asemenea, necesare în țările în care relațiile romi-gagi au fost dificile. Pentru a construi societăți caracterizate prin coeziune la nivel social, vom avea nevoie, de asemenea, să educăm sau să reeducăm populația neromă în ceea ce privește istoria romilor și cultura acestora, de exemplu. Cultura, în special, poate servi la eliminarea decalajelor dintre diferite grupuri din societate. În cele din urmă, a avea o perspectivă globală asupra unei persoane înseamnă a privi dincolo de

⁹ (Directiva privind egalitatea rasială și Directiva-cadru privind ocuparea forței de muncă interzic discriminarea pe piața forței de muncă pe motive de rasă și etnie).

¹⁰ http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/Memo-Roma-movement-091109_en.pdf

simplele nevoi fizice sau materiale, ținând cont inclusiv de nevoile spirituale. Serviciile de sprijin în sfera spirituală pot consolida foarte puternic dezvoltarea personală și, astfel, pot sprijini procesul de emancipare a romilor. Bisericele și organizațiile asociate bisericii pot fi actori-cheie în furnizarea acestor servicii.

Romii și libera circulație

Unii dintre membrii noștri din țările occidentale și nordice europene primesc un număr tot mai mare de romi din țările din Europa Centrală și de Est, care se deplasează temporar pentru a-și găsi un loc de muncă. Bucurându-se de dreptul lor la liberă circulație în calitate de cetățeni ai UE, romii nu trebuie să se înregistreze la municipalitățile locale dacă rămân mai puțin de trei luni. În consecință, ei sunt considerați „turiști”, ceea ce nu le dă dreptul de a beneficia de servicii sociale sau de îngrijire a sănătății (în afară de asistență medicală de urgență). Membrii noștri sunt preocupați de faptul că, prin acordarea statutului de „turist”, administrațiile publice nu iau în considerare acest grup și evită să își asume orice fel de responsabilitate pentru excluderea la care romii sunt supuși.

Libera circulație reprezintă unul dintre fundamentele Uniunii Europene recunoscute prin tratat. Cu toate acestea, drepturile de ședere acordate în temeiul liberei circulații sunt încă neclare, mai ales pentru persoanele care nu au sau nu mai au niciun fel de venit. De exemplu, accesul la asistență de urgență și la locuință, precum și accesul la prestații de asigurări sociale și la o locuință acordată persoanelor fără adăpost pe termen lung diferă de la un stat membru gazdă la altul. Multe state membre propun, ca soluție de ultimă instanță, plata călătoriei înapoi în țara de origine. Totuși, în ciuda situației dificile, un număr considerabil de cetățeni ai UE fără adăpost (inclusiv romi) nu doresc să se întoarcă din cauza condițiilor socioeconomice extrem de dificile din țara lor de origine. În acest caz, expulzările romilor reprezintă de multe ori o utilizare ineficientă a resurselor publice, deoarece, la fel ca toți cetățenii UE, ei sunt liberi să călătorească din nou înapoi în țara din care au fost expulzați. Deși dorim să subliniem nevoia ca guvernele să recunoască drepturile sociale ale cetățenilor mobili din UE, recunoaștem, de asemenea, că, în unele țări din Europa Centrală și de Est, condițiile de sărăcie extremă și de excludere constituie un factor determinant al migrației romilor, iar acestea trebuie eliminate.

Deși dificultățile cu care se confruntă romii cu un stil de viață nomad sunt destul de diferite de cele ale romilor care duc un trai sedentar în Europa Centrală și de Est, o mai bună înțelegere a istoriei, culturii și identității romilor i-ar putea ajuta pe cei care lucrează cu romii atât în țările din care se deplasează, cât și în țările care îi primesc. Din acest motiv, rețelele paneuropene, cum este Eurodiaconia, constituie platforme ideale pentru facilitarea parteneriatelor transfrontaliere, crearea de rețele și învățarea reciprocă, pentru a oferi servicii de asistență de calitate atât la începutul, cât și la sfârșitul călătoriei. Membrii noștri pot oferi informații și îndrumare romilor înainte ca aceștia să părăsească țara „gazdă” în scopul de a-i pregăti mai bine pentru realitatea care îi așteaptă. De asemenea, membrii noștri s-ar putea ocupa de romii nou-veniți care sunt în căutarea unui loc de muncă.

Este important să reținem că nu doar romii sunt supuși excluderii atunci când se deplasează în Europa și că libera circulație nu este o problemă cu care se confruntă doar romii. Problema liberei circulații în UE și a coordonării securității sociale este una importantă și delicată la nivelul UE, întrucât mai multe state membre doresc să schimbe normele UE în sensul limitării liberei circulații. Eurodiaconia a elaborat un document de politică intitulat „Free movement in the EU: preventing destitution of mobile EU citizens” (Libera circulație în UE: împiedicarea pauperizării cetățenilor mobili din UE), în care abordează pe larg câteva dintre provocările legate de libera circulație și oferă recomandări cu privire la modul de a împiedica excluderea socială și pauperizarea cetățenilor mobili din UE. Vă rugăm să consultați această lucrare, pentru a cunoaște în detaliu poziția noastră cu privire la această chestiune, precum și recomandările politice ale Eurodiaconia.

Recomandări generale adresate factorilor de decizie din UE și guvernelor naționale

UE ar trebui

- să supravegheze îndeaproape punerea în aplicare a SNIR și a Recomandării din 2013 cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre, care asociază rapoartele de activitate cu procesul semestrului european pentru a asigura înglobarea incluziunii romilor în politica economică și socială;
- să continue dezvoltarea învățării reciproce și a schimbului de bune practici pe tema incluziunii romilor între statele membre, în strânsă cooperare cu organizațiile societății civile;
- să se asigure că Platforma europeană pentru incluziunea romilor creează un spațiu pentru un dialog real între societatea civilă și reprezentanții statelor membre, precum și pentru evaluarea progreselor înregistrate în aplicarea SNIR;
- să se asigure că statele membre adoptă o abordare bazată pe **incluziunea activă** pentru romi, acordând o importanță egală celor trei piloni: un venit minim adecvat, accesul la servicii de calitate și piețe ale forței de muncă favorabile incluziunii;
- să efectueze o monitorizare atentă a utilizării reale a fondurilor UE destinate incluziunii romilor.

Statele membre ar trebui

- să se asigure că măsurile adoptate cu un impact asupra romilor sunt în conformitate cu principiile prevăzute de Carta drepturilor fundamentale a UE și cu Directiva privind egalitatea rasială;
- să asigure implicarea activă a romilor și a organizațiilor societății civile în elaborarea, revizuirea și punerea în aplicare a SNIR;
- să asigure participarea comunității rome la toate proiectele, politicile și programele destinate incluziunii (acordând importanța cuvenită nevoilor romilor, lucru care necesită un dialog bazat pe încredere construit în timp);
- să nu victimizeze romii prin simpla acordare de donații; oamenii au nevoie să se simtă capabili de a opera schimbări și de a-și asuma responsabilitatea propriei vieți;
- să ia în considerare cultura și tradițiile romilor și caracterul eterogen al grupurilor de romi;
- să asigure transparența centrului național de contact pentru incluziunea romilor, precum și cooperarea acestuia cu societatea civilă;
- să participe cu toate mijloacele și efectiv în cadrul Platformei europene pentru incluziunea romilor;
- să se asigure că politicile naționale destinate incluziunii romilor sunt puse în aplicare în mod eficient la *nivel local*;
- să asigure sustenabilitatea proiectelor de incluziune prin oportunități de finanțare permanente, accesibile tuturor organizațiilor societății civile (inclusiv ONG-urilor mici).

noiembrie 2010 – actualizat în octombrie 2014